

Київська Русь за Ярославичів.

Презентація
З історії України
Студентки групи ДО-14-2/9
ДПК ДНУ
Загинайко Анастасії

План

- Яким було становище держави за часів Ярославичів;
- чому точилась боротьба Ярославичів за Київський престол;
- що таке з'їзди князів та які рішення на них приймалися.

Заповіт Ярослава Мудрого

- В основу запропонованої Ярославом Мудрим нової системи управління та успадкування князівств було покладено принцип сеньйорату, тобто влади найстаршого в роді. Територія Київської держави поділялася на окремі володіння — уділи. Сини Ярослава повинні були князувати в них за принципом родового старшинства, передаючи владу від старшого брата до наступного за віком, що спричиняло переміщення всіх князів з одного володіння до іншого. Унаслідок цього, за задумом Ярослава, кожен князь мав можливість із часом стати великим князем київським мирним шляхом. Ще за свого життя Ярослав заповідав київські землі старшому синові Ізяславу, чернігівські — Святославові, переяславські — Всеволодові, Володимирсько-Волинські — Ігореві, Смоленські — В'ячеславові.

Київська держава за синів Ярослава Мудрого.

- Усі найважливіші державні справи тріумвіри вирішували разом. Молодших братів Ігоря та В'ячеслава вони усунули від державних справ і привласнили після смерті останні їхні володіння. Це викликало обурення серед молодших Ярославичів й заклало підґрунтя майбутніх усобиць. Позбавлені влади князі на Русі дістали назву ізгої. Саме вони стали вагомим чинником подальшої міжусобної боротьби.

Битва на р.Альта

Становище в державі за часів правління Ярославичів

Ізяслав

Святослав

Всеволод

Т Р І У М В І Р А Т

ЗБІЛЬШЕННЯ ВЛАСНИХ
ВОЛОДІНЬ ЗА РАХУНОК
ІНШИХ БРАТІВ

Боротьба з
половцями

ЗАХОПЛЕННЯ
ВОЛОДІНЬ
ІНШИХ КНЯЗІВ

Початок нової міжусобної боротьби

■ На початку вересня 1068 р. половці напали на Переяславську землю. Битва військових дружин тріумвірів із половцями відбулася на річці Альта й завершилася перемогою останніх. Князі з рештою війська втекли під захист своїх фортець. Обурені кияни вимагали від Ізяслава видати зброю, щоб помститися половцям. Відмова князя спричинила повстання киян, які не любили свого князя за здирництво. Ізяслав змушений був рятуватися втечею. Через півроку за допомогою польського війська він повернув собі престол. Київське повстання довело слабкість влади тріумвірів.

Цікаві факти!

- Під час повстання 1068 р. в Києві кияни звільнили з в'язниці полоцького князя Всеслава, що був віроломно взятий у полон Ізяславом. На віче Всеслав був проголошений київським князем. Зібравши ополчення з киян, Всеслав відбив половецький наступ, але вже незабаром був вигнаний із Києва братами Ярославичами.
- Через деякий час між тріумвірами спалахнув черговий конфлікт, унаслідок якого Святослав зі Всеволодом вигнали Ізяслава з Києва. Упродовж 1073—1076 рр. київським князем був Святослав, якому вдалося зміцнити великокнязівську владу. Із метою зміцнення влади над удільними князями він перерозподілив між ними володіння. Крім Києва Святослав залишив за собою Чернігів, а в інших містах посадив намісниками своїх синів і племінників. У своїх діях він користувався підтримкою брата Всеволода. І хоча великим київським князем був Святослав, історики вважають, що фактично існував дуумвірат — співправління двох князів — Святослава і Всеволода.

Князівські з'їзди (снеми)

- Послаблення центральної влади на Русі викликало появу періодичних з'їздів князів — «снемів». На них намагалися вирішити питання, важливі для всіх руських земель. Першим із відомих за літописом є князівський з'їзд 1072 р. у Вишгороді. Тріумвіри Ізяслав, Святослав і Всеволод зібралися там із нагоди перенесення мощей святих Бориса і Гліба до нещодавно збудованої церкви на їхню честь. На Вишгородському з'їзді також був прийнятий новий збірник законів «Правда Ярославичів», що доповнив «Руську правду».

- Найвідомішим серед «снемів» руських князів є з'їзд 1097 р. в Любечі. На ньому князі домовилися про запровадження засад спадкового володіння князівствами («Кожен хай держить вотчину свою») та вирішили розглядати захоплення чужої вотчини як злочин і разом виступали проти того, хто спробує це вчинити.

Висновки

- . Під час правління Ярославичів розпочався поступовий процес розпаду Київської Русі й занепаду влади великого князя. Він уже не мав тієї влади і сили, як мали попередні великі київські князі. Сини Ярослава, не бажаючи поступитися власними амбіціями, знехтували заповіт батька, натомість примушуючи інших його дотримуватися.
- Міжкнязівські чвари і набіги степовиків негативно впливали на розвиток Київської Русі. Це розуміли і сучасники подій. Щоб узгоджувати інтереси князів й організувати відсіч половецьким набігам, найвпливовіші князі збиралися на з'їзди. Завдяки з'їздам удавалося припиняти міжусобиці, організовувати князів на спільні походи проти половців. Важливим для подальшої долі Русі стало прийняття нового принципу престолонаслідування.

Дякую за увагу!